

**УИЛЯМ НОЛЪН
НО МНОГО МИЛИ ОЩЕ ЩЕ
ПРЕМИНА**

Превод от английски: [Неизвестен], 1966

chitanka.info

Сам в бучащия кораб, в лабиринта от безброй камери, подобни на пчелни килии, Роберт Мердок чакаше смъртта. Докато ракетата неотвратимо се движеше към Земята като гигантска сребърна игла, пронизваща черното кадифе на Космоса, той броеше своите последни часове, знаейки, че няма надежда.

Мердок се завръщаше към къщи след двадесетгодишно странствуване в Космоса.

Към дома. Към Земята. В Тайлър — неголямо градче в щата Канзас. Чист въздух, сенчеста улица и бяла двуетажна къща в края на квартала. Към дома след две десетилетия, пролетели между звездите.

Ракетата разпаряше тишината на Космоса, нейните атомни двигатели като огромно сърце пулсираха някъде долу, а Роберт Мердок седеше неподвижно до кръглия илюминатор, виждайки и невиждайки бездънната чернота, която го окръжаваше.

Мердок си спомняше.

Тревожните очи на майката, когато тя безмълвно се молеше за него, след това го прегърна и дълго-дълго не го пускаше, преди той да се изкачи на борда на кораба. Загрубялото от вятъра лице на бащата — висок едър мъж, как той на прощаване му стисна ръката до болка.

Той се мъчеше и не можеше да си ги представи стари и побелели: бащата, който ходи с бастун, и майката, приведена под тежестта на преживените години.

А той самият?

Той е на четиридесет и една година и Космосът го е изтощил така, както степите на Канзас са изтощили неговия баща. И той се беше борил с бурите, работейки извън Земята, със зловещите чужди бури, по-лоши от тия, които му се беше случвало да преживее на своята планета. И той беше се трудил на полята под палещи звезди, които бяха много по-ярки от родното слънце. Имаше ъгловато, сурово лице с очи, скрити дълбоко под рязко изпъкналите надвеждни кости.

Роберт Мердок измъкна от джоба стереоснимка на родителите си. Добри, усмихващи се, очакващи лица... Той внимателно разгърна последното майчино писмо. Тя упорито отказваше да изпраца магнитни ленти: оплакваше се, че не познава гласа си на запис и че ѝ е много трудно гласно да изразява своите мисли пред металния отвор на хладния и равнодушен апарат. Тя си служеше само със старомодната писалка, бавно изписвайки думите с вече почти архаичен шрифт.

Последното писмо той получи преди самото отлитане към Земята. Тя пишеше:

„Скъпи мой!

Ние така се вълнуваме! Заедно с баща ти няколко пъти прослушахме гласа ти. Ти съобщаваш, че се връщаш най-сетне у дома, при нас, и ние двамата благодарим на бога, че си невредим. Ох, как искаме да те видим, сине! Ти знаеш, ние не се чувствуваме съвсем добре напоследък. Сърцето на баща ти е такова, че той сега не бива да излиза за дълго от къщи. А освен това, като получи известие за твоето завръщане, той много се развълнува. Пък и моето здраве не е блестящо, миналата седмица получих пак силен световъртеж. Но нищо сериозно няма (и ти, моля те, не се вълнувай), защото д-р Том каза, че аз съм още достатъчно силна и тези пристъпи ще минат. Старая се колкото е възможно повече да почивам, за да се чувствам съвсем добре, когато ти долетиш. Внимавай, Боб, нищо да не ти се случи. Ние молим бога да се върнеш здрав и невредим. Мислите за теб изпълват сърцата ни през всичкото време. Нашият живот отново придобива смисъл. Идвай си по-скоро, Боб, по-скоро!

Любещата те мама“

Роберт Мердок отмести писмото и стисна юмруци. Останаха му няколко часа, а до Земята — още няколко дена. Тайлър е безкрайно далече; не ще се добере жив.

И отново, вече за кой път, му се стори, че нечий глас му нашепва последните строфи от древното стихотворение на Роберт Фрост:

*Но много мили още ще премина
и обещанието трябва да изпълня,
преди навеки в пътя да заспя.*

Той обеща да се върне в къщи и ще удържи думата си. Въпреки самата смърт, той ще се върне на Земята!

— И дума не може да става! — казаха му лекарите. — Вие не ще се доберете до Земята. Вие ще умрете. Ще умрете в Космоса.

След това те му показаха всичко. Бяха пресметнали неговата смърт с точност до секундата: съобщиха му кога именно ще престане да бие сърцето му и кога ще спре дишането. Тази болест, пренесена от чужд свят, беше неизлечима. За Роберт Мердок смъртта беше определеност.

И независимо от това, той заяви на лекарите, че потегля към Земята. Съгласиха се с неговия план.

Сега, когато му оставаха по-малко от тридесет минути живот, Мердок вървеше по един от дългите коридори на кораба, отброявайки секундите с почукването на токовете си по металическия под.

Той е готов да удържи обещанието си.

Като се спря пред стенния шкаф, той завъртя малката ръчка. Вратичката се плъзна встрани. Мердок вдигна очи към високия мъж, стоящ неподвижно в тъмната дълбочина. Той протегна ръка и бързо превключи нещо. Високият мъж заговори:

— Време ли е?

— Да — отговори Роберт Мердок. — Време е.

Високият мъж леко прекрачи в коридора; лъч светлина се плъзна по дълбоко хлътналите очи, почти скрити под надвисналите надвеждни кости. Лицето му беше сурово и ъгловато.

— Виждаш ли — неочаквано се усмихна той, — аз наистина съм съвършен.

— Ти си прав — каза Мердок. „Другояче, помисли той, не може и да бъде; в съвършенството е целият смисъл. Не трябва да има никакъв дефект, па бил той и най-малък.“

— Казвам се Роберт Мердок — каза високият мъж, облечен в строг космически костюм. — Аз съм на четиридесет и една година и съм напълно здрав физически и душевно. Прекарах в Космоса двадесет и една година и се завръщам у дома.

Скъперническа, тържествуваща усмивка пробягна по умореното лице на Мердок.

— Колко още ще чакам — попита високият мъж.

— Десет минути. А може би още няколко секунди в повече — бавно проговори Мердок. — Те казаха, че не ще почувствувам болка.

— В такъв случай... — високият мъж замълча и отривисто въздъхна. — На мене ми е жал.

Мердок отново се усмихна. Машината, колкото и съвършена да е, не може да изпитва съжаление. И все пак му стана по-леко от тези думи.

Той отлично ще се справи, мислеше Мердок. Той ще ме замени и старите никога няма да заподозрат, че не аз съм се върнал у дома. След месец, както е уговорено, машината ще се предаде на представителя на компанията на Земята. Да, той отлично ще се справи.

— Запомни — каза Мердок, — когато ти си заминеш, те трябва непременно да повярват, че ти се завръщаш в Космоса.

— Разбира се — отговори роботът. И Мердок чу как неговият собствен глас започна да обяснява: „След като измине месецът, който аз трябва да прекарам с тях, те ще ме изпратят до ракетата. Те ще видят как ракетата стартира от Земята, отправяйки се в Космоса и ще знаят, че аз няма да се върна още две десетилетия. Те ще се примирят с това, че техният син трябва да се завърне в Космоса, тъй като здравият астронавт няма право да напусне работа, преди да е навършил 60 години. Уверявам те, всичко ще бъде точно както ти си предвидил.“

„Непременно ще сполучи, каза си Мердок, взети са предвид всички подробности. Андройдът притежава същата памет, каквато и аз; неговият глас — това е моят глас, неговите дребни привички са моите привички. А когато той напусне старите, завръщайки се уж към звездите, моите магнитни ленти ще им се препращат от Космоса, както и преди, до самата им смърт. Те никога няма да узнаят, че аз не съм между живите.“

— Готов ли си вече? — попита тихо високият мъж.

— Да — кимна Мердок. — Аз съм готов.

Те бавно закрачиха по дългия коридор.

Мердок си спомни как се гордееха старите, когато го приеха в Специалната служба. Той се оказа единственият щастливец в целия Тайлър. Това беше чудесен ден! Свиреше градският оркестър и кметът на града — старият мистър Харкнес с очила, провиснали на края на носа, — произнесе реч. Той каза, че Тайлър ще се гордее със своя син... А майка му плака от радост.

Все пак това, че той се отправи към Космоса, беше единствено правилната стъпка. На другите момчета не им провървя така и на тях не им се отдаде да видят осъществяването на своите мечти.

Малко са тези, които могат да се откажат от всичко заради Космоса. Даже и сега, след двадесет години, той ясно чува гласа на Джули: „Аз ти вярвам, ти ме обичаш, Боб, но недостатъчно. Не толкова, че да се откажеш от своите мечти.“ И тя го напусна, защото знаеше, че за нея няма място в неговия живот. Там имаше само Космос, безкраен Космос, и ракети, и пламтящи звезди...

Той си припомни последната нощ на Земята, когато внезапно усети примамващата безграничност на Вселената. Спомни си за безсънните часове преди зазоряването, както и за чувството на напрегнато очакване, обхванало малкия бял дом, и самия себе си, лежащ в тишината на уютната стая. Спомни си дъждовните капки, зачукали сутринта по покрива, и гърма, разцепващ небето на Канзас. И как гръмотевиците се вляха незабелязано в атомния шум на ракетата, която го отнасяше далеко от Земята, далеко, към блещукащите звезди... далеко...

Далеко.

* * *

Високият мъж, в строгия костюм на астронавт, затвори външния шлюз и погледна тялото, отплуващо в бездната. Корабът и андроидът бяха едно цяло, съчетание на два сложни и съвършени механизми, изпълняващи точно своята задача.

За Роберт Мердок пътешествието завърши и дългите мили достигнаха своя край.

* * *

Когато в светло юлско утро ракетата се спусна в Тайлър, щата Канзас, там вече се бяха събрали тълпи от хора, които ръкопляскаха и викаха името на Роберт Мердок. Бяха дошли и всичките градски чиновници, всеки от тях със старателно репетирана реч; звуците на

градския духов оркестър се носеха в гълъбовата вис, а дечицата размахваха знаменца. След това тълпата притихна. Атомните двигатели замлъкнаха, люкът се отвори.

Появи се Роберт Мердок, снажен герой в космическа форма, отразяваща слънцето в хиляди искри. Той се усмихна и повдигна ръка за приветствие и тълпата отново зашумя и го аплодира.

А на края на полето го очакваха двамина: прегърбен старик, хванал с треперееща ръка бастуна, и стара жена, с покрито с мрежа от бръчки лице и влажни очи.

Когато астронавтът накрая се добра до тях, провирайки се през напирашите редици от възторжени поклонници, той попадна в техните обятия. Те го хванаха за ръцете и го поведоха след себе си, като го оглеждаха с блестящи от сълзи очи.

Роберт Мердок, техният любим син, се завърна у дома.

— Е, какво пък — забеляза някой от тълпата, застанал от края, — ето че се срещнаха.

Неговият съсед въздъхна и поклати глава.

— И все пак ми се струва, че не беше както трябва. Някак си стана не добре.

— Но нали те именно това искаха — каза първият. — Така са написали и в своите завещания. Той все едно, ще отлети след месец. Още за двадесет години. Защо да му се отнема това кратко време, с което разполага, и защо да се огорчава? — Говорещият замълча и после посочи отдалечаващите се фигури: — Та те са безупречни, нали? Той никога няма да узнае истината.

Те гледаха след старците и техния син, докато не се скриха от погледите им...

Публикувано в списание „Авиация и космонавтика“, брой 9/1966

г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.